26.2.2026

Vero-osasto
Hallitusneuvos Ismo Mäenpää

Eduskunnan talousvaliokuntalle
Kirjallinen asiantuntijalausunto; KAA 7/2025 vp talousvaliokunnassa 27.2.2026

Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta

Unionin tullikoodeksin (EU) 952/2013 artiklassa 52 säädetään tullitoiminnoissa kannettavista maksuista. Sen ensimmäisen alakohdan mukaan tulliviranomaiset eivät kanna maksuja tullitarkastusten tekemisestä tai muusta tullilainsäädännön soveltamisesta toimivaltaisten tullitoimipaikkojen virallisina aukioloaikoina. Artiklan 2 alakohdassa säädetään maksuista, joita voidaan kantaa annetuista erityispalveluista.

52 artikla

Maksut ja kustannukset

1. Tulliviranomaiset eivät kanna maksuja tullitarkastusten tekemisestä tai muusta tullilainsäädännön soveltamisesta toimivaltaisten tullitoimipaikkojen virallisina aukioloaikoina.
2. Tulliviranomaiset voivat kuitenkin kantaa maksuja tai veloittaa kustannuksia antamistaan erityispalveluista, erityisesti seuraavista:

a) tullin henkilökunnan palvelut, jotka on pyynnöstä suoritettu virallisen virka-ajan ulkopuolella tai muualla kuin tullin tiloissa;
b) suoritetut tavaroiden analyysit tai asiantuntija-arviot ja postimaksut tavaroiden palauttamisesta hakijalle erityisesti 33 artiklan mukaisesti tehtyjen päätösten tai 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti tapahtuvan tietojen toimittamisen osalta;
c) annettujen tietojen varmistamiseksi tehtävä tavaroiden tarkastus tai näytteenotto taikka tavaroiden hävittäminen, kun niihin liittyy muita kuin tullin henkilökunnan käyttämisestä johtuvia kustannuksia;
d) poikkeukselliset tarkastustoimenpiteet, jos sellaisia tarvitaan tavaroiden luonteen tai mahdollisen riskin vuoksi.

Tullin suoritteiden maksullisuudesta on säädetty valtiovarainministeriön asetuksella (688/2024).

EU:ssa valmistelussa olevaan tullireformiin sisältyvässä uudessa unionin tullikoodeksissa nykyinen 52 artikla ollaan säätämässä 18 artiklaan vain teknisin muutoksin. Nykyisen sääntelyn lisäksi 18 artiklaan lisättäisiin neuvoston valmistelussa mukaan otettu sääntely unionin uudesta käsittelymaksusta etämyynnin tavaraerille. Mahdolliseen tullin kantamaan kansalliseen käsittelymaksuun liittyen on huomionarvoista, että neuvoteltavana olevan unionin uuden tullikoodeksin 18 artiklassa unionin käsittelymaksun sanottaisiin olevan poikkeus ensimmäisessä alakohdassa sanotusta maksujen kantamiskiellosta, joka siis vastaa nykyistä sääntelyä. Tästä päätellen uuden koodeksin valmistelussa katsotaan, että unionin käsittelymaksun kaltaisen kansallisen maksun kantaminen ei olisi sopusoinnussa nykyisen tullikoodeksin 52 artiklan kanssa.

Tiedossa on, että joissakin jäsenmaissa oli loppusyksyllä harkinnassa kansallisen käsittelymaksun käyttöön ottaminen, sen mahdollisesta EU-oikeuden vastaisuudesta huolimatta. Tämän vuoksi asiaa tarkasteltiin virkamiestasolla myös valtiovarainministeriön ja Tullin kesken. Tulli arvio, että maksun kantamisen edellyttämien tietojärjestelmien käyttöön saaminen veisi useamman kuukauden. Tilanne kuitenkin muuttui

joulukuussa, kun Ecofin-neuvosto saavutti yhteisymmärryksen vähäarvoisten lähetysten tullittomuuden poistamisesta ja väliaikaisen 3 euron tullin käyttöönotosta verkkokaupan IOSS-lähetyksille jo 1.7.2026 alkaen.

Tämän vuoden alusta alkoivat Italia ja Romania kantaa kansallista käsittelymaksua, mutta Italia on jo sen kantamisesta luopunut. Ranskassa on kansallista käsittelymaksua koskeva lainsäädäntö ilmeisesti tulossa sovellettavaksi maaliskuun alussa. Sen vaikutuksia varmastikin seurataan varsinkin naapurimaissa. Mahdollisten uusien kansallisten käsittelymaksujen täytäntöönpano jäisi kuitenkin rajalliseksi, kun EU:n käsittelymaksua on tarkoitus alkaa soveltaa viimeistään 1.11.2026 alkaen.

Koska tavara liikkuu sisämarkkinoilla vapaasti, on yksittäisen jäsenvaltion kantaman käsittelymaksun kiertäminen helppoa. Jos kansallinen käsittelymaksu katsottaisiin EU-lainsäädännön vastaiseksi, jouduttaisiin maksuja ilmeisesti palauttamaan.